

Jóhann Mortensen, blaðmaður

Teknokratarnir vunnu — romantikkararnir taptu

Telefonverksmálið er avgreitt. Tvey gomul hús við Tinghúsvegin falla. Ístaðin fer ein stovnsbygningur at taka seg upp um tær aldargomlu trækrunurnar — um tær ikki falla við.

Vit mugu ásanna, at teknokratarnir og teir eirindarleysu í Tinganesi, í býráðnum og á telefonverkinum hava vunnið.

Teir hava styðjað seg til eina byggisamtýkt, sum frávik kann gerast frá, tá farast skal út um tað fyrisetta, men sum við landsstýrisins avgerð skal haldast, tá umsókn er innan fyri fyrisetta mark — hvat enn so ein fólkavaldur býráðsmeiriluti sigur.

Hinvegin hava romantikkararnir saman við einum meiriluta í Tórshavnar býráð tapt.

Hesi, sum siggja eitt virði í tí gamla — minni um eitt hugnaligt umhvørvi og frálíka býarplanlegging um aldar mótið — mugu taka til eftirtektar, at skal nakað

líkt ikki endurtaka seg, má hendan nógv tiltikna byggisamtýktin endurskoðast — og ongantið ov skjótt.

Miðbýurin í Havn, sum bert fyri 15-20 árum síðan var fólkariður og livandi eisini eftir arbeiðstið, gerst alt tómar. Hús eftir hús verður tikið til skrivstovu, krambúð, goymslu og annað tænastuvirksemi.

Heilt fólkátomt verður tað helst ikki. Mong hús í tí gomlu Havnini — og býarparturin sum so — eru friðað og bundin av friðingareglum. Men steðgar núverandi gongd ikki, gerst býarparturin í alt ov stóran mun ein deyður stovnsbýarpartur! Og hvør er hugaður fyri tí. Eingin.

Hyggja vit at grundgevingunum hjá teimum, sum vilja kvala Tinghúsvegin, so byta tey seg í tveir høvuðsbólkar:

Tey, sum fyrst og fremst vilja hava telefonina í virka, og sekin á, hvørji virði, sum hav-

arfólk kenna sum síni, fara fyri skeyti.

Og so eru tað tey, sum siga, at hási húsini eru einki verd kortini, men standa sum ein ófantaligur skamblettur, so tað kann gera tað sama.

Til tey fyrru kann sigast, at øll vilja hava eina betri telefon, men ikki fyri einhvønn pris og aðrar loysnir finnast eisini.

Hevur telefonverksstjórin ikki sjálvur greitt frá, at tann tekniska útgerðin gerst minni og minni í vavi, og verður endin so ikki hann, at tann nýggja støðin væl og virðiliga sleppur inn í núverandi bygning?

Um alt ikki sleppur inn, kann fyrisiting, goymsla o.a. óivað flyta niðan í bygningin hjá Farodane, sum er tøkur um stutt áramál. (samb. upplýsingum á býráðsfundi).

Til tey seinru kann sigast, at vissuliga hava húsini ikki nakað materielt virði í sjálvum sær. Men tey hava virði fyri

býarmyndina. Bæði í farnari og komandi.

Og taka vit tað meira andaliga, so hava kendir persónar búleikast har. Mær vitandi er annað húsíð barnaheimið hjá okkara heimskenda skaldi, Williami Heinesen. Hini húsini eru, sum navnið boðar frá, heimið hjá William Sloan — einum tí størsta andaliga vekingarmanninum í Føroyum seinastu 100 árin.

Geva vit okkum ikki far um tað í dag, so vilja vit við stoltleika um hálv-hundrað ár vísa á húsini, sum vóru barnaheim William Heinesens. Í øllum førum eru tað mong havnarfólk, sum kundu hugsað sær at kunna vist á t.d. Áarstovu, haðani skaldabroðurnir Janus og Hans Andrias vóru!

Oddagreinskrivarin í Sosialinum mikudaginn hevur mestsum hugað sláa «kenslurnar», tá tað snýr seg um miðbýin, upp í glens, og spyr hann, hvar kenslurnar

vóru, tá betongblokkarnir í miðbýnum vórðu bygdir.

Hvar tær vóru, dugi eg ikki at siga, men ein grundin er hon — eftir tí sum eg havi roynt at finna fram til í bløðnum frá tí tíðarbilinum — at einki varð skrivað um avgerðirnar hjá býráðnum.

Avgerðirnar vórðu tiknar, uttan fólk høvdu snevlin av teimum. Ongar frásøgnir frá býráðsfundum og einki orðaskifti. Fyritreytirnar fyri kenslunum vóru ikki til staðar.

Harafturat kann eg upplýsa oddagreinskrivarannum, at vóru «kenslurnar» — ofta tær romantisku — ikki so sterkar, var hvørki friðingur ella ein umhvørvispolitikkur ferdur! Og hann eru vit øll hóast alt takksom fyri.

Fyri at venda aftur til byggisamtýktina fyri Havnina, so hevur hon verið eitt frálíkt tól at stýra býarpolitikkinum við. Hon hevur verið

fyritreytin fyri tí planlegging, sum er í býnum í dag. Hetta fegnast tey flestu eisini um.

Grundgevingin at geva byggiloyvi hjá landsstýrinum, sum sambært byggisamtýktini er kærustovnur í byggimálum, er eisini rett eftir lógini, men gongur landsstýrið í hesum føri ikki dekan av harðliga ímóti eina einum meiriluta í býráðnum og móti fólkaviljanum? Vissuliga.

Jóhann Mortensen

P.s. Aftaná at býráðið hevði felt umsóknina frá TFL, segði telefonverksstjórin í viðmerking í 16. september, at býráðið framdi «maktmisbrúk».

Men Sólbjørn Jacobsen, um vit venda spurninginum á høvðið, var tað ikki ein formur fyri maktmisbrúk, tá tú beinavegin eftir avgerðina hótti við at leggja málið fyri landsstýrið, hóast fólkavaldi býráðsmeirilutin segði NEI?

Halda eisini saman við donskum hermonnum

Fyri stuttum var eitt sovjetiskt havransóknarskip á Havnini í nakrar dagar.

Í samband við vitjanina hevði Dimmalætting nakrar illgitingar ovast á breddanum á forsiðuni undir stórari mynd av skipinum týsdagin 20. november.

Undir myndini stóð m.a.: »Skipið skuldi eftir ætlan koma á Havnina friggjadagin 9. november og skuldi verða liggjandi til mikudagin 14. novemb-

er. Seinri varð fráboðað, at vitjanin skuldi útsetast — hetta hendi sum vanligt plagar at vera, um somu tíð sum tingfundir eru lýstir, hvat so orsøkin er til tað. (Okkara undirstríking).

Ein lesari hevur vent sær til Sosialin og víst á, at tað ikki bara er uppi í føroyingum og serliga lögtingsmonnum, at russar vilja fjeppast.

Lesarin var sjálvur staddur á Shell-støðini við Streymin, tá ein danskur

hernaðar-bilur kom við donskum hermonnum í sivilum klædnabúna og russum frá havransóknarskipinum. Men tað nevndir Dimmalætting sjálvandi ikki.

Tí heldur lesarin, at tað bert er fyri at øsa fólk upp, at Dimmalætting kemur við slíkum illgitingum.

Lesarin visir eisini á, at hann í donskum blaði hevur lisið, at tá Warszawa-samgongan hevur venjingar, verða nakrir danskir herovastar

bjóðaðir við og øvugt, tá Nato-samgongan hevur venjingar.

Hóast »kalda kríggið« er av, so streingir Dimmalætting alt tað hon kann

fyrí at birta upp undir at styrkja hugsanina frá tí tíðini, endar lesarin.

